

ВЕКСЕЛЬНИЙ ОБІГ В УКРАЇНІ

студентка Сердюк Ю.С.

На сучасному етапі розвитку економіки України головними чинниками, які гальмують розвиток економіки є брак обігових коштів, відсутність кредитних та інвестиційних ресурсів. В умовах економічної кризи суб'єкти господарювання повертаються до не грошових форм розрахунків, а зокрема розрахункових векселів, тим більше, ідо випустити їх може будь-яке підприємство. Використання векселів у господарській діяльності дозволяє суб'єктам господарювання збільшувати обігові кошти, знижувати вартість залучених ресурсів, ліквідувати касові розриви та формувати позитивний інвестиційний імідж.

Світовий досвід свідчить, що під час кризи вексель як інструмент комерційного кредиту є надзвичайно актуальним, що дозволяє мобілізувати на внутрішньому ринку дешеві ресурси для розвитку економіки.

Суть використання векселів полягає в тому, що покупець, не маючи можливості заплатити тут і зараз, може скористатися векселем. У порівнянні з іншими формами не грошових розрахунків, вексель має низку переваг. Головні з них — доступність, оскільки виписати власний вексель може будь-яке підприємство, і простота обігу. Чим більш відомим є підприємство, тим ліквіднішим є даний вексель.

Аналіз ситуації в сфері вексельного обігу вказує на те, що активізація цивілізованого вексельного обігу в Україні заважають численні зловживання окремих суб'єктів вексельного обігу, та недостатній рівень регулювання та контролю.

Основні проблеми вексельного обігу в Україні такі:

- векселедавці намагаються погасити вексель не грошима, а товарами;
- часто векселі і зовсім відмовляються приймати, тому потрібно дуже добре знати і дотримуватися процедури пред'явлення векселя до оплати й протесту;
- арбітражний суд не завжди може захистити права векселетримача, якщо

він припустився грубої необережності;

— ділова порядність знаходиться не на найвищому рівні.

Слід також наголосити ще й на таких можливих зловживаннях на фондовому ринку України, що пов'язані з купівлею-продажем векселів; у процесі купівлі векселів немає впевненості в отриманні, а при продажу — в надходженні за них грошей. Тому, необхідно розробити заходи щодо підвищення надійності надходження грошей продавцю даного цінного паперу і упевненості отримання векселя Покупцем в процесі купівлі-продажу. Можна виділити чотири варіанта цих заходів.

Перший варіант — укладається договір купівлі-продажу, за яким одна сторона передає іншій вексель з закритим індосаментом на векселедавця. Отже, векселетримач не може продати вексель, а також отримати гроші при настанні строку платежу за ним, оскільки наступний індосамент не відкритий. Тільки при отриманні грошових коштів перша сторона-продавець товару ставить печатку, розписується, оформляється індосамент на сторону-покупця товарів.

Другий варіант — під час підписання договору купівлі-продажу векселя в індосамент вписується сторона-покупець, але сторона-продавець не передає вексель до тих пір, поки не отримає грошові кошти. Нібито вексель у продавця, але він вже не є його законним володарем тому, що вексель оформлений на покупця.

Третій варіант — в банку клієнти орендують сейф з двома ключами (кожній стороні договору — по ключу), підписується договір, сторони угоди кладуть вексель у сейф. При надходженні грошей від покупця продавцю товарів, сторони відкривають сейф у банку і покупець забирає вексель.

Четвертий варіант — підвищення ймовірності виконання зобов'язань контрагентами, що пов'язані з відкриттям вексельного акредитиву — коли в банку депонуються не гроші, а векселі. Тоді справжність, а також своєчасність передачі векселя покупцю гарантована.

Отже, на підставі розглянутих вище «вексельних» зловживань і правопорушень, а також враховуючи існуючі на практиці ситуації несплати за

векселями, можна зробиш висновок, що хоча сьогодні вексель і є засобом відстрочки сплати боргу за товарними угодами і засобом кредиту, він все ще залишається засобом неплатежу і незаконного отримання грошей.

Науковий керівник: *к.е.н., доцент Зайцев О.В.*

Список використаних джерел:

1. Шевчун, О.О. Сучасні грошові системи / О.О. Шевчун, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). – Суми : СумДУ, 2009. – Ч.1. – С. 193-194.

2. Басова, В. Л. Гроші як матеріально виражені речі і як об'єкти цивільного права / В. Л. Басова, О. В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.1. - С. 191-192.

3. Попова, О.М. Внутрішні та зовнішні впливи на незалежність грошово-кредитної політики / О.М. Попова, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.1. - С. 199-200.

4. Зайцев, О. В. Гроші та кредит. Лекційне викладення : навч. посіб. / О. В. Зайцев. - Суми : СумДУ, 2010. - 179 с. + Гриф МОН.

Бібліографічний опис: Сердюк Ю.С. Вексельний обіг в Україні [Текст] / Ю.С. Сердюк, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції ф-ту економіки та менеджменту СумДУ, присвяченої дню науки в Україні, м. Суми, 18-22 квітня 2011 р. / Відп. за вип. проф. А.Ю. Жулавський. — Суми : СумДУ, 2011. — Ч.3. — С. 74-75.